DECRET EDU/.../...., de…….. de....., pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'Educació Secundaria Obligatòria

La Generalitat de Catalunya, d'acord amb allò previst a l'article 131.3.c) de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, té competència compartida per a l'establiment dels plans d'estudi corresponents, incloent-hi l'ordenació curricular.

La Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, estableix a l'article 6 que s'entén per currículum el conjunt d'objectius, competències bàsiques, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació de cadascun dels diferents ensenyaments.

D'acord amb aquesta mateixa Llei, correspon al Govern de la Generalitat de Catalunya fixar l'ordenació curricular de l'educació secundària, tenint en compte els ensenyaments mínims fixats pel Reial Decret 1631/2006, de 29 de desembre. Correspon als centres docents, d'acord amb el principi d'autonomia pedagògica d'organització i de gestió que la Llei els atribueix, desenvolupar i completar, si ho creuen necessari, el currículum establert per l'administració educativa, amb la finalitat que el currículum sigui un instrument vàlid per a donar resposta a les característiques i a les diferents realitats de cada centre.

La Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, en el seu article 20, defineix la llengua catalana com la llengua pròpia de Catalunya i de l'ensenyament en tots els seus nivells educatius, com ja ho feia la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de Normalització Lingüística a Catalunya.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en el seu article 6, determina que la llengua pròpia de Catalunya és el català i que és també la llengua emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

La generalització de l'educació bàsica i obligatòria fins als setze anys, té com a una de les seves finalitats, combinar la qualitat amb l'equitat de l'oferta educativa i potenciar la igualtat d'oportunitats per a tots els infants i joves que viuen a Catalunya. El nostre país compta amb una tradició important i amb un model propi per a l'escolarització de joves adolescents entre els 12 i els 16 anys: l'Institut Escola, precedent de referència del que ha de ser una educació secundària de qualitat per a tothom. Tenint en compte aquesta tradició, però amb la voluntat d'actualitzar-la a les necessitats i demandes de la societat d'avui i del futur, es proposa una ordenació curricular que faciliti i potenciï el màxim desenvolupament del talent de tots i cada un dels nois i nois per aconseguir l'èxit escolar de tots els joves.

Aquesta etapa educativa és el marc idoni per consolidar les competències bàsiques, realitzar nous aprenentatges i posar les bases per una formació personal basada en la l'autonomia personal, en la responsabilitat, en la solidaritat, en la participació i en la capacitat d'adquirir compromisos individuals i col·lectius, per aprendre a participar activament en una societat democràtica.

El centre docent és l'àmbit on es desenvolupa el currículum i és el lloc on s'ha de posar a prova la seva eficàcia, la seva coherència i la seva utilitat. És en l'aplicació del currículum, en cada centre i en cada aula, on s'ha de concretar la flexibilitat i l'autonomia curricular, en funció de les característiques del grup de nois i noies, de l'equip docent que és el responsable de la seva aplicació, de les característiques del centre i de l'entorn territorial on està ubicat. Els nois i noies s'hauran d'esforçar per aprendre, les famílies hauran de col·laborar amb el professorat fent el seguiment del treball quotidià dels seus fills i filles, el professorat haurà de crear entorns motivadors per a l'aprenentatge i l'administració educativa haurà de facilitar els recursos necessaris per millorar l'èxit escolar. Aquesta autonomia dels centres ha d'anar acompanyada de mecanismes d'avaluació i de rendició de comptes.

En aquest decret es defineixen les competències bàsiques generals que els nois i noies han de desenvolupar i consolidar en finalitzar l'Educació secundària obligatòria. Aquestes competències contribueixen al desenvolupament personal de l'alumnat, a la pràctica de la ciutadania activa, a la incorporació a la vida adulta de manera satisfactòria i al desenvolupament de l'aprenentatge al llarg de tota la vida.

Fomentar l'aprenentatge al llarg de tota la vida suposa que els joves han de tenir una formació completa, tant en coneixements, com en competències bàsiques, que els permetin seguir aprenent i poder combinar l'estudi i la formació amb l'activitat laboral o amb altres activitats.

Els objectius de l'Educació secundària obligatòria es defineixen per al conjunt de l'etapa. En cada àrea curricular es descriu la seva aportació al desenvolupament de les competències bàsiques i es defineixen els objectius generals, i els continguts i criteris d'avaluació de cada curs. Els elements que conformen el currículum s'ordenen i es determinen tenint present els principis de comprensivitat, de diversitat i d'autonomia del centre. Aquests principis han d'afavorir la flexibilitat curricular per adequar l'ensenyament a les característiques de l'escola i a les diferències dels grups que la conformen, i han de fer viable, possible i prioritària l'atenció a la diversitat com a base per construir una escola realment inclusiva.

Els centres concretaran en el seu projecte educatiu els elements bàsics que orientin el desenvolupament del currículum i en permetin l'adequació a l'entorn.

L'acció educativa respectarà els principis bàsics següents: tenir en compte les diverses maneres d'aprendre de l'alumnat; adequar l'ensenyament a les característiques personals i socials que condicionen els aprenentatges; seleccionar i organitzar de manera adequada els continguts que els nois i noies han d'assolir; potenciar que l'activitat de classe discorri en les millors condicions possibles perquè cada alumne i el grup en conjunt s'esforci per aprendre, raonar i expressar el que sap; per plantejar els dubtes; per reelaborar el coneixement; i per actuar amb autonomia, responsabilitat i compromís; posar els mitjans necessaris perquè cada noi i noia se senti atès, orientat i valorat, quan ho necessiti i sense cap tipus de discriminació.

L'autonomia pedagògica i de gestió que es contempla permet que els centres educatius tinguin una funció determinant en el desenvolupament i en l'aplicació

del currículum. L'adequació curricular a les característiques de cada centre comporta la flexibilitat necessària per avançar en una educació inclusiva, a la vegada que afavoreix la coordinació entre els centres d'un mateix territori per intercanviar experiències i punts de vista.

Així mateix, aquest decret regula els horaris escolars generals de les diferents matèries de l'Educació secundària obligatòria, l'avaluació dels processos d'aprenentatge, les condicions de promoció i titulació de l'alumnat i les condicions en que es pot realitzar la diversificació curricular des del tercer curs de l'ESO, amb l'objectiu que l'alumnat que ho necessiti pugui aconseguir els objectius generals de l'etapa i el títol de Graduat en Educació secundària obligatòria amb una organització específica dels continguts, de les activitats o amb matèries diferents de les establertes amb caràcter general, si l'equip docent ho creu convenient.

Els programes de qualificació professional inicial (PQPI) s'adrecen als joves que no hagin obtingut el títol d'ESO. Es plantegen com una via d'èxit en el context de la formació al llarg de la vida i suposen l'inici d'un itinerari de formació professional ja que permeten assolir competències professionals de nivell elemental en un sector professional i desenvolupar habilitats personals i socials. Els programes de qualificació professional esdevenen així una via d'accés al món laboral i, alhora, una via d'accés tant cap als Cicles Formatius de Grau Mitjà per als joves que optin per presentar-se a les proves d'accés i les superin com cap a d'altres ofertes formatives. Paral·lelament, els PQPI esdevenen una nova via per obtenir el títol de graduat en Educació secundària obligatòria per als joves que, de forma voluntària, s'inscriguin en els mòduls específics que s'organitzin amb aquesta finalitat. És per aquest motiu que en aquest decret es recullen, també, els referents curriculars d'aquests mòduls.

En virtut d'això

DECRETO

Capítol I. Disposicions de caràcter general

Article 1. Principis generals

1.1 L'etapa de l'Educació secundària obligatòria té caràcter obligatori i gratuït. Comprèn quatre cursos acadèmics que es cursaran normalment entre els dotze i els setze anys. L'Educació secundària obligatòria s'inicia, generalment, l'any natural en què es compleixen els dotze anys. Amb caràcter general els alumnes tenen dret a romandre en el centre amb règim ordinari fins als divuit anys, complerts en l'any que finalitza el curs.

1.2 L'Educació secundària obligatòria s'organitza en diferents matèries. El quart curs té caràcter orientador, tant per als estudis posteriors, com per a la integració a la vida laboral

1.3 L'Educació secundària obligatòria s'organitza d'acord amb els principis d'educació comuna i d'atenció a la diversitat de l'alumnat, amb la finalitat que pugui assolir els objectius de l'etapa. En aquesta etapa, es posa una especial atenció a l'adquisició de les competències bàsiques, a la detecció i tractament de les dificultats d'aprenentatge tan bon punt es produeixin, a la tutoria i orientació educativa de l'alumnat i a la relació amb les famílies per donar suport al procés educatiu dels seus fills i filles.

1.4 L'educació secundària obligatòria manté la coherència amb l'educació primària, per tal d'assegurar una transició adequada de l'alumnat entre etapes i facilitar la continuïtat del seu procés educatiu.

1.6 L'Educació secundària obligatòria posa especial atenció en l'orientació educativa i professional de l'alumnat. Així mateix, l'acció educativa en aquesta etapa procurarà la integració de les diverses experiències i aprenentatges de l'alumnat i s'adaptarà als seus ritmes de treball.

Article 2. Finalitat

2.1 La finalitat de l'Educació secundària obligatòria és proporcionar a tots els nois i noies una educació que els permeti assegurar un desenvolupament personal sòlid, adquirir les habilitats i les competències culturals i socials relatives a l'expressió i comprensió oral, a l'escriptura, al càlcul, a la resolució de problemes de la vida quotidiana, i a la comprensió dels elements bàsics del món en els aspectes científic, social i cultural, en particular aquells elements que permetin un coneixement i arrelament a Catalunya. Així mateix, ha de contribuir a desenvolupar les habilitats socials de treball i d'estudi amb autonomia i esperit crític, la sensibilitat artística, la creativitat i l'afectivitat de tots els nois i noies.

2.2 L'Educació secundària obligatòria, ha de garantir la igualtat real d'oportunitats per desenvolupar les capacitats individuals, socials, intel·lectuals, artístiques, culturals i emocionals de tots els nois i noies que cursen aquesta etapa. Per aconseguir-ho cal una educació de qualitat adaptada a les necessitats de l'alumnat i on predomini l'èxit escolar, i l'equitat en la seva aplicació i distribució en el territori.

Article 3. Objectius de l'Educació secundària obligatòria

L'Educació secundària obligatòria contribuirà a desenvolupar les habilitats i les competències que permetin als nois i noies:

a) Assumir responsablement els seus deures i exercir els seus drets respecte als altres, entendre el valor del diàleg, de la cooperació, de la solidaritat, del respecte als drets humans com a valors bàsics per una ciutadania democràtica.

b) Desenvolupar i consolidar hàbits d'esforç, d'estudi, de treball individual i cooperatiu i de disciplina com a base indispensable per a un aprenentatge eficaç i per aconseguir un desenvolupament personal equilibrat.

c) Desenvolupar la confiança en si mateix, les ganes de participar, la iniciativa personal, l'autonomia i la capacitat per aprendre a aprendre, per saber planificar, per prendre decisions i per assumir responsabilitats.

d) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposin discriminació entre homes i dones.

e) Enfortir les capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i amb la relació amb els altres, i rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre els conflictes pacíficament.

f) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

g) Conèixer, valorar i respectar els valors bàsics i la manera de viure de la pròpia cultura i d'altres cultures, i respectar-ne el patrimoni artístic i cultural.

h) Identificar com a pròpies les característiques històriques, culturals, geogràfiques i socials de la societat catalana, i progressar en el sentiment de pertinença al país.

i) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, textos i missatges complexos en llengua catalana, en llengua castellana i, en el seu cas, en aranès, i consolidar hàbits de lectura i comunicació empàtica.

j) Comprendre i expressar-se de manera apropiada en una o més llengües estrangeres.

k) Desenvolupar habilitats bàsiques en l'ús de fonts d'informació diverses, especialment en el camp de les tecnologies, per saber seleccionar, organitzar i interpretar la informació amb sentit crític.

l) Comprendre que el coneixement científic és un saber integrat que s'estructura en diverses disciplines, i conèixer i aplicar els mètodes de la ciència per identificar els problemes propis de cada àmbit per a la seva resolució i presa de decisions.

m) Gaudir i respectar la creació artística i comprendre els llenguatges de les diferents manifestacions artístiques i utilitzar diversos mitjans d'expressió i representació.

n) Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum i el medi ambient, i contribuir a la seva conservació i millora.

o) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, afermar els hàbits de salut i incorporar la pràctica de l'activitat física i l'esport a la vida quotidiana per afavorir el desenvolupament

personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seva diversitat.

Article 4. La llengua catalana, eix vertebrador d'un projecte educatiu plurilingüe

4.1 El català, com a llengua pròpia de Catalunya, serà utilitzat normalment com a llengua vehicular d'ensenyament i d'aprenentatge i en les activitats internes i externes de la comunitat educativa: activitats orals i escrites de l'alumnat i del professorat, exposicions del professorat, llibres de text i material didàctic, activitats d'aprenentatge i d'avaluació, i comunicacions amb les famílies.

4.2 L'objectiu fonamental del projecte educatiu plurilingüe és aconseguir que tot l'alumnat assoleixi una sòlida competència comunicativa en acabar l'educació obligatòria, de manera que pugui utilitzar normalment i de manera correcta el català i el castellà, i pugui comprendre i emetre missatges orals i escrits en les llengües estrangeres que el centre hagi determinat en el projecte educatiu.
Durant l'educació secundària es farà un tractament metodològic de les dues llengües oficials tenint en compte el context sociolingüístic, per garantir el coneixement de les dues llengües per part de tot l'alumnat, independentment de les llengües familiars.
D'acord amb el projecte lingüístic, els centres podran impartir continguts d'àrees no lingüístiques en una llengua estrangera.

4.3 Tots els centres han d'elaborar, com a part del projecte educatiu, un projecte lingüístic propi que serà aprovat pel Departament d'Educació, en què adaptaran aquests principis generals i la normativa a la realitat sociolingüística de l'entorn i al mateix temps hi garantiran la continuïtat i la coherència de l'ensenyament de les llengües estrangeres iniciades a primària

4.4 El projecte lingüístic establirà pautes d'ús de la llengua catalana per a tots els membres de la comunitat educativa i garantirà que les comunicacions del centre siguin en aquesta llengua. Tanmateix, s'arbitraran mesures de traducció per al període d'acollida de les famílies.

4.5 En el projecte educatiu els centres preveuran l'acollida personalitzada de l'alumnat nouvingut. En el projecte lingüístic es fixaran criteris perquè aquest alumnat pugui continuar, o iniciar si escau, el procés d'aprenentatge de la llengua catalana i de la llengua castellana.

4.6 Per l'alumnat nouvingut, s'implementaran programes lingüístics d'immersió en llengua catalana amb la finalitat d'intensificar l'aprenentatge de la llengua.

Article 5. La llengua occitana a la Vall d'Aran

L'aranès, variant de la llengua occitana, s'imparteix a la Val d'Aran amb les assignacions temporals i en els àmbits d'aprenentatge i les àrees que el Consell General de la Val d'Aran, d'acord amb el Departament d'Educació, determini.

Capítol 2. Currículum

Article 6. Currículum

6.1 S'entén per currículum de l'Educació secundària obligatòria el conjunt de competències bàsiques, objectius, continguts, mètodes pedagògics i criteris d'avaluació d'aquesta etapa.

6.2 Per a cada matèria, aquest Decret determina els objectius, per a tota l'etapa, així com els continguts i criteris d'avaluació en els diferents cursos.

6.3 Els centres educatius desenvoluparan i completaran el currículum d'Educació secundària obligatòria. El currículum elaborat pel centre formarà part del seu Projecte Educatiu.

Article 7. Competències bàsiques

7.1 S'entén per competència la capacitat d'utilitzar els coneixements i habilitats, de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions que requereixen la intervenció de coneixements vinculats a diferents sabers, cosa que implica la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada situació.

7.2 El currículum de l'educació secundària obligatòria inclourà les competències bàsiques que es determinen en l'annex 1 d'aquest Decret.

7.3 En el currículum de cadascuna de les matèries hi constaran les competències bàsiques que es treballen en aquella matèria, la contribució de la matèria a l'adquisició de les competències generals de l'etapa, els objectius, els continguts i els criteris d'avaluació. A l'annex 2 s'estableix el currículum de les matèries, tenint en compte la distribució per cursos que figura a l'annex 4 d'aquest Decret.

7.4 L'organització de les activitats a l'aula i el funcionament dels centres, les activitats docents, les formes de relació i de comunicació que s'estableixen entre la comunitat educativa i la relació amb l'entorn, contribuiran a la consolidació de les competències bàsiques. Les activitats complementàries i extraescolars poden afavorir, també, la consecució de les competències bàsiques.

7.5 Els centres fomentaran la lectura, com a factor bàsic per el desenvolupament de les competències bàsiques i per l'adquisició dels objectius educatius de l'etapa.

Capítol 3. Organització dels ensenyaments

Article 8. Matèries

8.1 En totes les matèries que cursin els alumnes en l'Educació secundària obligatòria, es posarà una especial atenció en les competències lingüístiques, que els capacitin per comprendre i expressar el que han après, i per argumentar el punt de vista propi.

8.2 En totes les matèries es treballaran la comprensió lectora, l'expressió oral i escrita, la comunicació audiovisual, les tecnologies de la informació i la comunicació, i l'educació en valors.

8.3 Els objectius que s'estableixen en l'annex 2 d'aquest decret en relació a l'Educació per la ciutadania i els drets humans, han de formar part del projecte educatiu del centre per tal que hi hagi continuïtat entre els valors que es treballen en les diferents matèries i la tutoria, així com en la resta d'activitats que es desenvolupen en el marc del centre.

8.4 Les competències bàsiques es desenvoluparan per mitjà d'activitats específiques en diferents matèries i d'activitats interdisciplinàries que suposin connexions entre continguts intradisciplinaris o de la pròpia matèria i interdisciplinaris o de les diverses matèries.

8.5 Els centres podran organitzar programes de reforç per afavorir l'èxit escolar per l'alumnat amb dificultats d'aprenentatge que accedeix a l'educació secundària. Aquests programes tenen com a finalitat assegurar els aprenentatges bàsics que permeti als alumnes poder seguir amb normalitat els ensenyaments d'aquesta etapa.

8.6 Les matèries dels tres primers cursos de l'Educació secundària obligatòria són les següents:

- Ciències de la naturalesa *
- Ciències Socials, geografia i història *
- Educació física *
- Educació per la ciutadania i els drets humans
- Educació plàstica i visual
- Llengua i literatura catalana i castellana (i aranès, a la Vall d'Aran) *
- Llengua estrangera *
- Matemàtiques *
- Música

- Tecnologies

* Les matèries amb asterisc s'han de fer en cada un dels cursos.

8.7 En el tercer curs la matèria de ciències de la naturalesa podrà desdoblar-se en Biologia i geologia, per un costat, i Física i química, per l'altre. En l'avaluació final de curs i a efectes de promoció, la matèria mantindrà el seu caràcter unitari.

8.8 Cada centre podrà proposar i organitzar matèries optatives en els tres primers cursos dins del marge horari establert.

8.9 Dintre de l'oferta de matèries optatives els centres oferiran una segona llengua estrangera i la cultura clàssica.

8.10 Tots els alumnes de quart curs de l'Educació secundària obligatòria han de cursar les següents matèries:

- Ciències socials, geografia i història
- Educació ético-cívica
- Educació física
- Llengua i literatura catalana i castellana (i aranès, a la Vall d'Aran)
- Matemàtiques
- Llengua estrangera

8.11 A més de les matèries enumerades en l'apartat anterior, els alumnes hauran de cursar tres matèries d'entre les següents:

- Biologia i geologia
- Educació plàstica i visual
- Física i Química
- Informàtica
- Llatí
- Música
- Segona llengua estrangera
- Tecnologia

8.12 Els centres d'una línia oferiran un mínim de quatre de les matèries específiques de l'article anterior. Els centres de dues o més línies oferiran un mínim de sis matèries.

8.13 Els centres informaran i orientaran a l'alumnat perquè l'elecció de matèries serveixi per consolidar aprenentatges bàsics o puguin ser útils per estudis posteriors o per incorporar-se al món laboral. Amb l'objectiu d'orientar l'alumnat, les matèries optatives de quart curs es podran agrupar en diferents

opcions, d'acord amb els estudis posteriors que vulguin fer o d'acord amb les seves preferències.

Article 9. Treball de síntesi

9.1 El treball de síntesi és format per un conjunt d'activitats d'ensenyament-aprenentatge a realitzar en equip, concebudes per comprovar si s'ha aconseguit, i fins a quin punt, que l'alumnat sigui capaç de relacionar les competències bàsiques treballades en les diferents matèries per a l'aplicació i la resolució de qüestions i problemes relacionats amb la vida pràctica. Aquest treball ha d'integrar continguts de diverses matèries i admet diverses concrecions temporals.

9.2 Al llarg del treball, l'alumne o alumna ha de mostrar capacitat d'autonomia en l'organització del seu treball individual, i també de cooperació i col·laboració en el treball en equip.

9.3 S'ha de fer un treball de síntesi en cadascun dels tres primers cursos de l'etapa. El treball de síntesi a efectes de qualificació tindrà la consideració d'una matèria optativa.

Article 10. Projecte de recerca

10.1 En el quart curs tot l'alumnat ha de realitzar un projecte de recerca en equip. Aquest projecte ha d'estar constituït per un conjunt d'activitats de descoberta i recerca realitzades per l'alumnat entorn d'un tema escollit i acotat, en part, per ell mateix, sota el guiatge del professorat.

10.2 Al llarg del projecte, l'alumne o alumna ha de mostrar capacitat d'autonomia i iniciativa en l'organització del seu treball individual, i també de cooperació i col·laboració en el treball en equip.

10.3 El projecte de recerca tindrà la consideració d'una matèria.

Article 11. Horari

11.1 En l'annex 3 s'estableixen els horaris globals de cada matèria de coneixement en què s'organitza l'educació secundària obligatòria, computant 35 setmanes lectives per curs a raó de 29 hores setmanals al i primer i segon curs i de 30 hores setmanals al tercer i quart..

11.2 A l'annex 4 d'aquest Decret es concreta la distribució de les matèries i l'horari, en hores setmanals de mijtana, per a cada curs de l'etapa.

11.3 A primer i a segon curs el nombre de matèries cursades per l'alumne no ha de superar en dues les de l'últim cicle d'Educació primària.

11.4 Les matèries optatives, que hauran de ser d'un mínim de dues hores setmanals, es podran organitzar al llarg de tot el curs o en trimestres o

quatrimestres però, en l'avaluació final de curs i a efectes de promoció, es consideraran com una única matèria.

Article 12. Àmbits de coneixement

12.1 L'àmbit de coneixement és el conjunt de continguts interrelacionats que corresponen a dues o més matèries i que es treballen integradament.

12.2 Per afavorir la integració de coneixements i que el nombre de professors i professores que intervenen en un grup d'alumnes de primer i segon curs d'Educació secundària obligatòria sigui el mínim possible, s'agruparan matèries en àmbits de coneixement que seran impartides pel mateix professorat. El centre educatiu definirà els àmbits que crea i els recollirà en el seu Projecte educatiu

12.3 El Departament d'Educació desenvoluparà mesures que afavoreixin que el professorat s'encarregui d'un àmbit de coneixement en el que estiguin integrades dues o més matèries.

12.4 L'àmbit de coneixement s'avaluarà conjuntament i la seva qualificació s'assignarà a cadascuna de les matèries que el composin.

Capítol 4. Atenció a la diversitat

Article 13. Atenció a la diversitat

13.1 L'Educació secundària obligatòria s'organitza d'acord amb els principis de l'educació comú i d'atenció a la diversitat de l'alumnat. Les mesures d'atenció a la diversitat tenen com objectiu atendre les necessitats educatives de cada alumne per poder assolir les competències bàsiques, els objectius educatius i els continguts de l'etapa. Ni la diversitat sociocultural de l'alumnat, ni la diversitat en el procés d'aprenentatge, ni les discapacitats, poden suposar cap tipus de discriminació, que els impedeixi aconseguir els objectius previstos i la titulació corresponent.

13.2 Entre les mesures d'atenció a la diversitat es contemplaran agrupaments flexibles, el reforç en grups ordinaris, els desdoblament de grups per reduir la ratio quan faci falta, les adaptacions curriculars, la integració de matèries per àmbits, programes de diversificació curricular i altres programes personalitzats per aquells alumnes amb necessitats específiques de reforç educatiu.

13.3 El Departament d'Educació, amb la finalitat de facilitar l'accessibilitat al currículum establirà els procediments adequats, quan sigui necessari realitzar adaptacions curriculars que s'allunyin significativament dels continguts i dels criteris d'avaluació. Aquestes adaptacions es realitzaran tenint present el desenvolupament de les competències bàsiques. Em aquests supòsits,

l'avaluació i la promoció de l'alumnat amb adaptacions curriculars es farà d'acord amb els criteris d'avaluació fixats en les mateixes adaptacions.

13.4 L'escolarització dels alumnes amb necessitats específiques de reforç educatiu en l'etapa d'Educació secundària obligatòria es podrà prolongar un curs més del previst amb caràcter general, sempre que això permeti l'obtenció del títol de Graduat en Educació secundària obligatòria.

13.5 L'escolarització de l'alumnat d'incorporació tardana al sistema educatiu, tindrà en compte les seves circumstancies, l'edat, coneixements i l'historial acadèmic. Quan aquest alumnat presenti grans carències en llengua catalana rebrà una atenció específica mitjançant programes d'immersió simultàniament a la seva escolarització en els grups ordinaris, amb els que compartiran el major temps possible de l'horari setmanal.

13.6 L'alumnat d'incorporació tardana que presenti un retard de dos o més anys d'escolarització, podrà ser escolaritzat en un o dos cursos inferiors als que li correspondria per edat, sempre que aquesta escolarització li permeti acabar l'etapa en els límits d'edat establerts amb caràcter general. Per aquest alumnat s'establiran les mesures de reforç necessàries que facilitin la integració escolar i la recuperació del desfasament d'escolaritat, i li permeti continuar amb èxit els estudis.

13.7 L'escolarització de l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals podrà comportar tant l'adaptació curricular com la flexibilització de la permanència en un curs o en tota l'etapa. El Departament d'Educació establirà els requisits per a la detecció, l'avaluació i els informes per a la regulació dels expedients acadèmics en cada cas.

13.8 L'escolarització de l'alumnat amb discapacitat o transtorns greus de conducta, podrà comportar tant l'adaptació curricular com la flexibilització de la permanència en un curs o en tota l'etapa. El Departament d'Educació establirà els requisits per a la detecció, l'avaluació i els informes per a la regulació dels expedients acadèmics per als diferents casos.

13.9 Les mesures d'atenció a la diversitat que els centres adoptin, formaran part del Projecte educatiu del centre.

Article 14. Programes de diversificació curricular

14.1 Els centres podran organitzar programes flexibles de diversificació curricular, per l'alumnat que necessiti una organització diferenciada de l'establerta en el centre, pel que fa als continguts i als criteris d'avaluació per tal que s'assoleixi els objectius i competències bàsiques de l'etapa i obtinguin el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria. Així mateix, el Departament d'Educació podrà autoritzar programes de diversificació curricular que comportin una organització curricular i un horari de permanència en el centre diferent, ja sigui perquè comparteixen l'escolaritat ordinària amb altres activitats externes al centre o perquè els centres organitzen altres activitats que afavoreixen continuar amb èxit els estudis i que requereixen una organització, diferent. En aquestes situacions, l'avaluació i l'obtenció del títol de Graduat en

Educació Secundària Obligatòria, s'ajustarà al que estableixi el programa de diversificació curricular.

14.2 Podran participar en els programes de diversificació curricular l'alumnat des del tercer curs d'Educació secundària obligatòria. També hi podran participar aquells nois i noies, escoltat l'alumne i la família, que han cursat segon curs però no estan en condicions de promocionar a tercer, i ja han repetit un curs en aquesta etapa.

14.3 Els programes de diversificació curricular tindran una duració d'un o dos cursos escolars. Per a l'alumnat que s'incorpora en acabar el segon curs tindran una durada de dos cursos.

14.4 Els programes s'emmarquen en tres grans àmbits: un àmbit de caràcter lingüístic i social; un àmbit científic i tecnològic; i un àmbit pràctic, que es podran desenvolupar, també, agrupant-los mitjançant projectes interdisciplinaris. L'alumnat cursarà un mínim de tres matèries del currículum ordinari en un grup ordinari del curs corresponent.

L'àmbit lingüístic i social inclourà els aspectes bàsics del currículum corresponent a les matèries de Llengua i literatura catalana i castellana, Llengua estrangera i Ciències socials, geografia i història. L'àmbit científic i tecnològic inclourà els corresponents a les matèries de Matemàtiques, Ciències de la naturalesa i Tecnologies.

14.5 Cada programa de diversificació curricular haurà d'especificar la metodologia, els continguts i els criteris d'avaluació.

14.6 L'alumnat que en finalitzar el programa no estigui en condicions d'obtenir el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria i compleixi els requisits de l'edat, podrà continuar un curs acadèmic més en el programa.

14.7 El Departament d'Educació podrà establir convenis amb ajuntaments i altres institucions per al desenvolupament dels programes de diversificació curricular que comportin la realització d'activitats fora del centre.

Capítol 5. Acció tutorial i orientació

Article 15. Principis

15.1 L'acció tutorial és el conjunt d'accions educatives que contribueixen al desenvolupament personal dels alumnes, el seguiment del seu procés d'aprenentatge i l'orientació escolar, acadèmica i professional per tal de potenciar la seva maduresa, autonomia i presa de decisions coherents i responsables, de manera que tots els alumnes aconsegueixin un major i millor creixement personal i integració social. Així mateix, l'acció tutorial ha de contribuir al desenvolupament d'una dinàmica positiva en el grup classe i en la implicació de l'alumnat i les seves famílies en la dinàmica del centre. L'acció tutorial ha d'emmarcar el conjunt d'actuacions que tenen lloc en un centre

educatiu, tot integrant les funcions del tutor i les actuacions d'altres professionals i organitzacions.

15.2 El Pla d'acció tutorial del centre ha de concretar els aspectes organitzatius i funcionals de l'acció tutorial i els procediments de seguiment i d'avaluació, i ha d'esdevenir un referent per a la coordinació del professorat i pel desenvolupament de l'acció educativa. L'acció tutorial és responsabilitat del conjunt de professors que intervé en un mateix grup, en tant que l'activitat docent implica, a més del fet d'impartir els ensenyaments propis de l'àrea, el seguiment i l'orientació del procés d'aprenentatge de l'alumnat i l'adaptació dels ensenyaments a la diversitat de necessitats educatives que presenten els alumnes i les alumnes. El centre garantirà la coherència i continuïtat de l'acció tutorial durant l'escolarització de l'alumnat.

15.3 Com a part de la formació integral de l'alumnat, l'acció tutorial ha de preveure els procediments de treball conjunt amb les famílies per a la coordinació i seguiment tant del procés d'aprenentatge com dels aspectes de desenvolupament personal, de convivència i cooperació, i d'orientació acadèmica i professional.

Article 16. Organització

16.1 A cada grup d'alumnes se li assignarà un tutor o tutora que coordinarà l'acció tutorial del grup i es responsabilitzarà de la seva tutoria.

16.2 El tutor o tutora és responsable del seguiment de l'alumnat i ha de vetllar especialment per l'assoliment de les competències bàsiques i per la coordinació, a aquests efectes, de tot el professorat que incideix en un mateix alumne o alumna. La persona tutora ha de tenir cura que l'elecció del currículum per part de l'alumne o alumna sigui coherent al llarg de l'etapa i doni resposta als seus interessos i necessitats, tant pel que fa a la seva situació actual com a les seves opcions de futur acadèmic i laboral.

16.3 Atesa la relació entre la tutoria i la matèria d'Educació per a la ciutadania i els drets humans, el centre assignarà aquesta matèria preferentment al tutor del grup.

Article 17. Actuacions dels equips docents

17.1 En relació amb el desenvolupament del currículum i el procés d'aprenentatge del seu alumnat, els equips docents, formats pel professorat del grup d'alumnes, tindran les funcions següents:

- Fer el seguiment global de l'alumnat del grup i establir les mesures necessàries per a la millora de l'aprenentatge, d'acord amb el projecte educatiu del centre.
- Fer col·legiadament l'avaluació de l'alumnat, d'acord amb la normativa establerta i amb el projecte educatiu del centre, i adoptar les corresponents decisions de promoció.

- Qualsevol altra funció que estableixi el Departament d'Educació o es determinin en el pla d'orientació i acció tutorial del centre.

17.2 Els equips docents col·laboraran per a prevenir els problemes d'aprenentatge que puguin presentar-se i compartiran tota la informació que sigui necessària per a treballar de forma coordinada en el compliment de les seves funcions.

Capítol 6. Avaluació i promoció

Article 18. Avaluació

18.1 L'avaluació del procés d'aprenentatge de l'alumnat d'Educació secundària obligatòria, serà continua i diferenciada segons les diferents matèries. El professorat avaluarà tenint present els diferents elements del currículum

18.2 Els criteris d'avaluació de les matèries són un referent fonamental per determinar el grau d'assoliment de les competències bàsiques i dels objectius de cada matèria.

18.3 L'equip docent, coordinat pel tutor del grup, actuarà de manera col·legiada en tot el procés d'avaluació i en l'adopció de les decisions que en resultin.

18.4 Quan el progrés de l'alumne no sigui l'adequat s'establiran mesures de reforç educatiu. Aquestes mesures s'adoptaran quan es detecti el problema i en qualsevol moment del curs, i la seva finalitat serà garantir l'adquisició dels aprenentatges imprescindibles per continuar el procés educatiu amb èxit.

18.5 El professorat avaluarà tant els aprenentatges de l'alumne, com els processos d'ensenyament emprats i la pròpia pràctica docent.

18.6 Els pares o tutors legals han de conèixer la situació acadèmica de l'alumne i les decisions relatives al procés seguit per l'alumne, així com el seu progrés educatiu.

Article 19. Promoció

19.1 En finalitzar cadascun dels cursos, i com a conseqüència del procés d'avaluació, l'equip docent prendrà les decisions corresponents sobre la promoció de l'alumnat.

19.2 Es promocionarà al curs següent quan s'hagin assolit els objectius de les matèries cursades o es tingui avaluació negativa en dues matèries com a màxim, i es repetirà curs si es té avaluació negativa en tres o més matèries. De forma excepcional es pot permetre la promoció amb avaluació negativa en tres

matèries si l'equip docent considera que això no impedirà l'alumne de seguir amb èxit el curs següent, que té bones expectatives de recuperació i que la promoció serà positiva per a la seva evolució acadèmica.

19.3 Per facilitar a l'alumnat la recuperació de les matèries que han tingut avaluació negativa el Departament d'Educació establirà i regularà el procediment de les proves extraordinàries previstes en l'article 28.4 de la Llei Orgànica d'Educació que en qualsevol cas s'emmarcaran en el procés d'avaluació contínua.

19.4 Quan un alumne no promocioni haurà de continuar una any més en el mateix curs. Aquesta mesura anirà acompanyada d'un pla de reforç i ajuda personalitzat, que haurà d'establir el centre educatiu, per aconseguir que superi les dificultats detectades en el curs anterior.

19.5 L'alumne podrà repetir el mateix curs una sola vegada i dues vegades, com a màxim, dins de l'etapa. De manera excepcional podrà repetir dues vegades a quart curs si no ha repetit en cursos anteriors. En aquest cas s'ampliarà un any el límit d'edat establert en l'article 1.1.

19.6 L'alumne que promocioni sense haver superat totes les matèries seguirà un programa de reforç destinat a recuperar els aprenentatges i haurà de superar l'avaluació corresponent a aquest programa.

Article 20. Títol de Graduat d'Educació Secundària Obligatòria

20.1 L'alumnat que en finalitzar l'Educació secundària obligatòria hagi assolit les competències bàsiques i els objectius de l'etapa obtindrà el títol de Graduat d'Educació Secundària Obligatòria.

20.2 L'avaluació de l'alumnat que cursi un programa de diversificació curricular tindrà com a referent l'assoliment de les competències bàsiques i els objectis de l'etapa, i també els criteris d'avaluació específics del programa.

20.3 Aquells alumnes que en finalitzar l'etapa no hagin obtingut el Títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria i tinguin l'edat màxima per continuar en el centre, disposaran, durant els dos anys següents, d'una convocatòria anual de proves per superar aquelles matèries pendents d'avaluació positiva, sempre que el nombre de matèries no sigui superior a cinc.

20.4 Els alumnes que hagin cursat l'Educació secundària obligatòria i no obtinguin el Graduat en Educació Secundària Obligatòria rebran un certificat d'escolarització on constaran els anys i les matèries cursades.

20.5 Els alumnes que hagin cursat un programa de qualificació professional inicial podran obtenir el títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria en els termes que estableix la disposició addicional segona d'aquest Decret.

Article 21. Documents i informes d'avaluació

21.1 El Departament d'Educació establirà els instruments pertinents per als registres d'observació i avaluació dels alumnes de l'Educació secundària obligatòria.

21.2 Sense perjudici dels documents que en el seu moment es determini, en finalitzar l'etapa s'elaborarà un informe global individualitzat del procés educatiu seguit per l'alumne i del nivell d'adquisició dels aprenentatges. Es garantirà la confidencialitat de les dades obtingudes.

Article 22. Avaluació diagnòstica

22.1 En finalitzar el segon curs de l'Educació secundària obligatòria es realitzarà una avaluació diagnostica, que no tindrà efectes acadèmics, sinó caràcter formatiu i orientador per als centres i informatiu per a les famílies i per a tota la comunitat educativa.

22.2 Els centres utilitzaran els resultats de l'avaluació diagnòstica per prendre les mesures oportunes i facilitar que tot l'alumnat assoleixi les competències bàsiques previstes per a aquest nivell d'escolaritat.

22.3 L'avaluació diagnòstica, conjuntament amb altres indicadors, permetrà analitzar, valorar i reorientar, si cal, la pràctica docent dels dos primers cursos de l'educació secundària obligatòria per aconseguir la formació i els aprenentatges previstos.

22.4 El Departament d'Educació facilitarà als centres els models, instruccions i suport necessari per dur a terme l'avaluació diagnòstica.

Capítol 7. Desenvolupament del currículum i autonomia de centres

Article 23. Autonomia dels centres

23.1 El Departament d'Educació fomentarà l'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres, potenciarà el treball en equip del professorat i n'estimularà la reflexió i l'activitat investigadora a partir de la pràctica docent.

23.2 Per impulsar l'autonomia dels centres, el Departament d'Educació potenciarà la funció directiva mitjançant mesures específiques adreçades a reforçar el lideratge, competència i la responsabilitat del director o directora i de l'equip directiu.

23.3 Cada centre elaborarà el seu projecte educatiu, en el qual, a més dels valors, objectius i prioritats d'actuació, especificarà els principis bàsics per al desenvolupament curricular i el tractament transversal en les diverses matèries de l'Educació per la ciutadania i els drets humans. El projecte educatiu tindrà

en compte les característiques de l'entorn social, cultural i sociolingüístic del centre; farà palès el respecte al principi de no discriminació i d'inclusió educativa com a valors fonamentals; i establirà els principis per a l'atenció a la diversitat de l'alumnat i l'acció tutorial, així com per a l'elaboració del pla de convivència i del projecte lingüístic del centre.

23.4 Per garantir una millor acció educativa s'han de constituir equips de professorat per cada curs, procurant que el nombre de professors que intervé en un mateix grup sigui, especialment als primers cursos, el més reduït possible.

23.5 El Departament d'Educació afavorirà la coordinació entre els projectes educatius dels centres d'educació primària i els d'educació secundària obligatòria a fi que el pas de l'alumnat d'una etapa a l'altra sigui viscut com a continuïtat positiva.

23.6 Per millorar i incentivar el procés d'aprenentatge de l'alumnat, els centres podran establir compromisos amb les famílies i la comunitat local d'acord amb la seva responsabilitat educativa.

23.7 L'autonomia dels centres podrà comportar dur a terme, dins el marc que estableixi el Departament d'Educació, experiències innovadores, plans de treball, formes organitzatives diferenciades, modificacions de l'horari escolar i relacions específiques amb la comunitat local. En cap cas, però, aquestes mesures no podran comportar aportacions extraordinàries de les famílies.

23.8 Per al desenvolupament del currículum establert els centres podran implementar projectes didàctics propis que requereixin una organització horària de les matèries diferent a l'establerta amb caràcter general en l'annex 4, sempre que es mantinguin els mínims d'hores per matèria que s'estableixen a l'annex 5. L'aplicació del projecte requereix la prèvia aprovació pel consell escolar i l'autorització del Departament d'Educació, el silenci administratiu serà positiu. El projecte inclourà la justificació i argumentació del canvi plantejat així com els instruments de seguiment i d'avaluació previstos i el compromís de dur-lo a terme per un període de 4 cursos amb la possibilitat de pròrroga un cop avaluat i ratificat pel centre i el Departament d'Educació.

Article 24 Material didàctic

Els llibres de text i els materials didàctics que s'utilitzin han de respectar els principis, valors, llibertats, drets i deures constitucionals i estatutaris i s'han d'adequar al que estableix aquest Decret i a les prescripcions que efectuï el Departament d'Educació per a la seva aplicació.

Disposició addicional primera. Simultaneïtat d'estudis obligatoris i ensenyaments artístics o esportius

El Departament d'Educació establirà mesures per a facilitar el seguiment i superació dels estudis d'educació secundària obligatòria a l'alumnat que cursa

simultàniament aquesta etapa i estudis de música o dansa, o bé amb una dedicació significativa a l'esport.

Disposició addicional segona. Programes de qualificació professional inicial

1. El Departament d'Educació organitzarà i, en el seu cas, autoritzarà programes de qualificació professional inicial a fi d'afavorir la inserció social, educativa i laboral de joves majors de setze anys, fets durant l'any natural de l'inici del programa, que no hagin obtingut el títol de graduat en Educació Secundària Obligatòria.

2. Excepcionalment podran incorporar-se en els Programes de qualificació professional inicial alumnes de quinze anys. En aquests casos caldrà l'acord d'alumnes i pares o tutors, així com els informes previs que el Departament d'Educació determini. Així mateix, caldrà el compromís per part de l'alumne de cursar els mòduls per a l'obtenció del Graduat en Educació Secundària Obligatòria.

3. Els Programes de qualificació professional inicial respondran a un perfil professional, expressat a través de la competència general, les competències professionals, socials i personals i la relació de qualificacions i unitats de competència incloses en el programa.

4. Els Programes de qualificació professional inicial inclouran tres tipus de mòduls: mòduls específics que desenvoluparan les competències del perfil professional i contemplaran, amb caràcter general, una fase de pràctiques en centres de treball; mòduls formatius de caràcter general que possibilitin el desenvolupament de les competències bàsiques i afavoreixin la transició des del sistema educatiu al món laboral, i mòduls que duguin a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria.

5. Els mòduls per a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria tindran caràcter voluntari, excepte per als alumnes a qui fa referència l'apartat 2 d'aquest article i seran impartits pels centres específicament autoritzats pel Departament d'Educació.

6. Els mòduls per a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria s'organitzaran de forma modular i correspondran a tres àmbits: àmbit de la comunicació, àmbit social i àmbit científic i tecnològic. El Departament d'Educació determinarà els aspectes curriculars bàsics a desenvolupar en cadascun dels àmbits.

7. Per a aquells alumnes que vulguin cursar els mòduls per a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria, el Departament d'Educació establirà els procediments que permetin el reconeixement dels aprenentatges adquirits tant en l'escolarització ordinària en l'Educació Secundària Obligatòria com en la resta dels mòduls del programa.

8. L'oferta de programes de qualificació professional inicial podrà adoptar modalitats diferents amb la finalitat d'adaptar-se a les necessitats i interessos personals, socials i educatius de l'alumnat.

9. D'acord amb el que s'estableix a l'article 75.1 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, entre aquestes modalitats s'haurà d'incloure una oferta específica per a joves amb necessitats educatives especials que, tot i tenir un nivell d'autonomia personal i social que els permeti l'accés a un lloc de treball, no puguin integrar-se en una modalitat ordinària.

10. Els programes organitzats pel Departament d'Educació es podran realitzar en conveni amb altres administracions i entitats, públiques o privades.

Disposició addicional tercera. Educació de persones adultes

1. El Departament d'Educació farà una oferta educativa per aquelles persones més grans de 18 anys que vulguin adquirir les competències i els coneixements corresponents a l'Educació secundària obligatòria. Aquesta oferta s'adaptarà a les condicions i necessitats de les persones que optin per aquesta formació i es podrà realitzar a través d'ensenyament presencial i per ensenyament a distància.
2. Per facilitar la flexibilitat en els aprenentatges i la conciliació amb altres activitats, aquests estudis s'organitzaran de forma modular en tres grans àmbits: l'àmbit de la comunicació, l'àmbit social i l'àmbit cientific-tecnològic. L'organització d'aquests ensenyaments ha de permetre que els estudiants els puguin realitzar en dos cursos acadèmics.
3. L'àmbit de la comunicació inclourà: Llengua catalana i literatura, Llengua castellana i literatura i Llengua estrangera
4. L'àmbit social inclourà: Ciències socials, geografia i història, Educació per la ciutadania i aspectes d'Educació visual i plàstica i Música
5. L'àmbit científic tècnic inclourà: Ciències de la naturalesa, Matemàtiques, Tecnologies i els aspectes relacionats amb la salut i el medi ambient.
6. Els centres podran incloure altres matèries que considerin necessàries per completar i millorar els diferents àmbits.
7. La superació dels tres àmbits donarà dret a l'alumne a l'obtenció del títol de Graduat en Educació Secundària Obligatòria.
8. El centre de formació d'adults valorarà la formació reglada que l'alumne acrediti i farà també la valoració dels coneixements i experiències prèvies adquirits a traves de l'educació no formal, amb la finalitat d'orientar i adscriure al nou alumne al nivell que li correspongui en cada un dels àmbits de coneixement.
9. El Departament d'Educació organitzarà periòdicament proves per les persones majors de divuit anys perquè puguin obtenir directament el títol de Graduat d'Educació Secundària Obligatòria.
10. Aquests ensenyaments seran impartits en centres docents ordinaris o específics, degudament autoritzats pel Departament d'Educació.

Disposició addicional quarta. L'ensenyament de la religió

1. L'ensenyament de la religió s'inclourà a l'Educació secundària d'acord amb el que estableix la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.
2. El Departament d'Educació garantirà que tots els pares o tutors dels alumnes puguin manifestar la seva voluntat respecte a poder rebre ensenyament religiós, sense que l'opció feta suposi mai, cap tipus de discriminació. Les mesures organitzatives que el centre adopti, seran conegudes pels pares i tutors i estaran incloses en el Projecte Educatiu del Centre.
3. La determinació del currículum de l'ensenyament de la religió catòlica i de les diferents confessions religioses que hagin subscrit Acords de Cooperació en matèria educativa, serà competència de la jerarquia eclesiàstica i de les autoritats religioses corresponents.
4. Quan s'hagi optat pels ensenyaments de religió es podrà escollir entre els ensenyaments de religió catòlica, les d'aquelles confessions religioses que disposen d'Acords Internacionals en matèria educativa, o l'ensenyament d'història i cultura de les religions.
5. L'avaluació dels ensenyaments religiosos, és farà amb els mateixos criteris que la de les altres matèries, però les qualificacions no seran computables en les convocatòries en les que han d'entrar en concurrència els expedients acadèmics, amb la finalitat de garantir el principi d'igualtat i de lliure concurrència de tot l'alumnat.

Disposició derogatòria. Derogació normativa

A l'entrada en vigor d'aquest decret, quedaran derogats el Decret 96/1992, de 28 d'abril, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria i el Decret 223/1992, de 25 de setembre, que va modificar el va modificar, el Decret 75/1996, de 5 de març, pel qual s'estableix l'ordenació dels crèdits variables de l'educació secundària obligatòria, el Decret 127/2001, de 15 de maig, pel qual es modifiquen determinats aspectes de l'organització curricular de l'educació secundària obligatòria, del batxillerat i del batxillerat nocturn, pel que fa a l'educació secundària obligatòria, el Decret 179/2002, de 25 de juny, de modificació del Decret 75/1996 i del Decret 96/1992 esmentats, així com qualsevol altra norma de rang igual o inferior en allò que s'oposi al que s'estableix en aquest decret.

Disposicions finals

1. El calendari d'aplicació del què estableix aquest Decret és el següent:

L'any acadèmic 2007-2008, s'implantarà la nova ordenació dels ensenyaments al primer i tercer cursos.
L'any acadèmic 2008-2009, s'implantarà la nova ordenació dels ensenyaments al segon i quart cursos.

2. S’autoritza el Departament d’Educació per dictar les disposicions que siguin necessàries per a l’aplicació del que disposa aquest decret.

3. Aquest decret entrarà en vigor l’endemà de la seva publicació al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

Barcelona,

José Montilla i Aguilera
President de la Generalitat de Catalunya

Ernest Maragall i Mira
Conseller d’Educació

Annex1

1 Competències bàsiques

La finalitat de l'educació és aconseguir que els nois i noies adquireixin les eines necessàries per entendre el món en què estan creixent i que els guiïn en el seu actuar; posar les bases perquè esdevinguin persones capaces d'intervenir activament i crítica en la societat plural, diversa, i en continu canvi, que els ha tocat viure. A més de desenvolupar els coneixements, capacitats, habilitats i actituds (el saber, saber fer, saber ser i saber estar) necessaris, els nois i les noies han d'aprendre a mobilitzar tots aquests recursos personals (saber actuar) per assolir la realització personal i esdevenir així persones responsables, autònomes i integrades socialment, per exercir la ciutadania activa, incorporar-se a la vida adulta de manera satisfactòria i ser capaços d'adaptar-se a noves situacions i de desenvolupar un aprenentatge permanent al llarg de la vida.

La necessitat de plantejar la millora de l'actuació com a finalitat educativa fa que sigui imprescindible la inclusió de competències bàsiques en el currículum per aconseguir, en primer lloc, integrar els diferents aprenentatges tot impulsant la transversalitat dels coneixements. En segon lloc, per potenciar que l'alumnat integri els seus aprenentatges, posant en relació els distints tipus de continguts i utilitzant-los de manera efectiva en diferents situacions i contextos. I, en tercer lloc, per orientar l'ensenyament, en permetre identificar els continguts i criteris d'avaluació que tenen caràcter bàsic per a tot l'alumnat i, en general, per inspirar les distintes decisions relatives al procés d'ensenyament i aprenentatge.

La finalitat central de cadascuna de les àrees curriculars és el desenvolupament de les competències bàsiques, tot tenint en compte que cadascuna de les àrees o matèries contribueix al desenvolupament de diferents competències i, a la vegada, cada una de les competències bàsiques s'assolirà com a conseqüència del treball en distintes àrees o matèries. Per tant l'eficàcia en la consecució de les competències bàsiques depèn d'una bona coordinació de les activitats escolars de totes les àrees curriculars. I per aconseguir-ho és clau l'organització del centre i de les aules: l'articulació dels diferents àmbits d'organització del professorat com els cicles i nivells; la participació de l'alumnat en la dinàmica del centre i en el propi procés d'aprenentatge; la complementació del treball individual i el treball cooperatiu; l'ús de determinades metodologies i recursos didàctics, com la concepció, organització i funcionament de la biblioteca escolar; l'acció tutorial amb atenció especial a les relacions amb les famílies; i, finalment, la planificació de les activitats complementàries i extraescolars.

Perquè el currículum sigui coherent amb els plantejaments que s'acaben de proposar cal contemplar dos grups de competències bàsiques: unes són les més **transversals,** les **comunicatives** per comprendre i expressar la realitat, les **metodològiques** que activen l'aprenentatge, i les relatives al desenvolupament **personal;** i un segon grup, les **més específiques**,

relacionades amb la cultura i la visió del món, que farà que les accions dels nois i noies siguin cada vegada més reflexives, crítiques i adequades.

Per aconseguir un desenvolupament d'aquestes competències cal tenir en compte que totes elles estan en estreta relació i complementarietat: la visió de la realitat social i física és una construcció cultural que es produeix en les interaccions humanes que requereixen de competències personals i socials de la comunicació i de les metodològiques. Alhora, aquestes capacitats no es poden desenvolupar si no és omplint de significat, de contingut primordial, la seva exercitació en les activitats escolars i fent-los útils en la resolució de les situacions que planteja el món físic i social. És a dir, l'educació ha de desenvolupar harmònicament la competència d'actuar com a persona responsable, conscient i crítica en el món plural i divers que és la societat del segle XXI.

Per a l'educació obligatòria s'identifiquen com a competències bàsiques les vuit competències següents:

Competències transversals:

Les competències comunicatives:

1. Competència comunicativa lingüística i audiovisual
2. Competències artística i cultural

Les competències metodològiques:

3. Tractament de la informació i competència digital.
4. Competència matemàtica
5. Competència d'aprendre a aprendre

Les competències personals:

6. Competència d'autonomia i iniciativa personal

Competències específiques centrades en conviure i habitar el món:

7. Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic.
8. Competència social i ciutadana

Els objectius i els continguts de cadascuna de les àrees curriculars han de tenir en compte el desenvolupament integral de totes les competències bàsiques i, en conseqüència, caldrà que des de totes les àrees es tinguin en compte les competències comunicatives, les metodològiques, les personals i`, de les específiques, aquells aspectes peculiars que es relacionen amb la pròpia disciplina. Els criteris d'avaluació serveixen de referència per valorar el progressiu grau d'adquisició de les distintes competències. Per tenir una visió més precisa de com cadascuna de les àrees curriculars es planteja aquestes competències bàsiques, en la introducció de cadascuna d'elles es precisa com contribueix a desenvolupar-les.

A continuació es descriuen els aspectes nuclears d'aquestes competències la visió globals dels quals caldrà completar amb el que apareix en cada àrea curricular, on es precisa la seva contribució al desenvolupament d'aquestes competències bàsiques. Tot i que hi ha aspectes concrets de les competències que són específics dels nivells educatius posteriors, cal exercitar-les des dels primers nivells educatius, si es vol aconseguir un aprenentatge global suficient per part de tot l'alumnat.

Les competències comunicatives

Atès que aprendre és una activitat social en què les interaccions amb les altres persones van construint el pensament humà, saber comunicar esdevé clau per a l'aprenentatge, una competència que es va desenvolupant i matisant en totes i cadascuna de les activitats educatives. Comunicar esdevé fonamental per a la comprensió significativa de les informacions i la construcció de coneixements cada vegada més complexos.

Aquesta competència suposa saber comunicar-se oralment (conversar, escoltar i expressar-se), per escrit i amb l'ús dels llenguatges audiovisuals, tot fent servir el propi cos i les tecnologies de la comunicació, amb gestió de diverses llengües, i amb l'ús de les eines matemàtiques (operacions fonamentals, eines aritmètiques i geomètriques o útils estadístics). El seu desenvolupament facilitarà poder assolir i valorar la diversitat cultural que fa comprendre i expressar la seva percepció del món, dels altres i de la seva pròpia realitat.

Aprendre a comunicar vol dir saber expressar fets, conceptes, emocions, sentiments i idees. És fonamental l'habilitat per expressar, argumentar i interpretar pensaments, sentiments i fets per mitja de la comunicació i l'habilitat d'interactuar comunicativament de manera adequada en contextos socials i culturals diversos. Així s'interpreta de forma significativa la informació que es rep i, fent servir els processos cognitius adequats, es desenvolupa la capacitat per generar informació amb noves idees, saber-les combinar amb d'altres, i avaluar la informació rebuda més enllà del seu significat. Aprendre a comunicar és saber utilitzar diferents llenguatges i diferents tecnologies de la informació i la comunicació. Aquestes tecnologies condicionen la comunicació i, per tant, modifiquen la manera de veure el món i de relacionar-se, modificant alhora els hàbits en les relacions comunicatives personals i laborals, i socials.

Comunicar-se, a més, afavoreix el desenvolupament de les altres competències bàsiques: les metodològiques de la cerca i gestió de la informació, treballar de manera cooperativa i ser conscient dels propis aprenentatges, la interpretació de la realitat, habitar el món i conviure, en definitiva, afavoreix la construcció del coneixement i el desenvolupament del pensament propi i de la pròpia identitat.

Dues són les competències comunicatives que considerarem a continuació: la lingüística i audiovisual, i la artística i cultural.

Competència comunicativa lingüística i audiovisual

Com s'ha dit abans, la lingüística i audiovisual és saber comunicar oralment (conversar, escoltar i expressar-se) per escrit i amb els llenguatges audiovisuals, fent servir el propi cos i les tecnologies de la comunicació (anomenada competència digital), amb gestió de la diversitat de llengües, amb l'ús adequat de diferents suports i tipus de text i amb adequació a les diferents funcions.

La competència comunicativa lingüística és a la base de tots els aprenentatges i, per tant, el seu desenvolupament és responsabilitat de totes les àrees i matèries del currículum, ja que en totes elles s'han d'utilitzar els llenguatges com a instruments de comunicació per fer possible l'accés i gestió de la informació, la construcció i comunicació dels coneixements, la representació, interpretació i comprensió de la realitat, i l'organització i autorregulació del pensament, les emocions i la conducta.

Cal una atenció molt focalitzada en com utilitzen aquesta competència en les diverses activitats escolars de totes i cadascuna de les àrees curriculars. Solament així els nois i les noies esdevindran progressivament competents en l'expressió i comprensió dels missatges, tant orals com escrits, visuals o corporals, que s'intercanvien en situacions comunicatives diverses que es generen a l'aula i podran adaptar la seva comunicació als contextos, si es vol que siguin eficaços en la comprensió del món que el farà actuar amb responsabilitat i coherència.

D'una manera general els coneixements, les habilitats i les actituds propis d'aquesta competència han de permetre interactuar i dialogar amb altres persones de manera adequada i apropar-se a altres cultures; expressar observacions, explicacions, opinions, pensaments, emocions, vivències, i argumentacions; gaudir escoltant, observant, llegint o expressant-se utilitzant recursos lingüístics i no lingüístics; aprofundir en la interpretació i comprensió de la realitat que ens envolta i el món. D'aquesta manera es potencia el desenvolupament de l'autoestima i confiança en si mateix per esdevenir un ciutadà o ciutadana responsables que estiguin preparats per aprendre al llarg de tota la vida.

Per tot això, aquesta competència és essencial en la construcció dels coneixements i pensament social crític: en el tractament de la informació (tècniques per memoritzar, organitzar, recuperar, sintetitzar...) i el domini dels recursos comunicatius específics de les diverses àrees han de facilitar la comunicació del coneixement i compartir-lo: descrivint, explicant, justificant, interpretant o argumentant els fenòmens que es plantegen en els projectes d'estudi a les aules. Per fer-ho cal tenir molt present la varietat de textos que s'usen o que es construeixen en aquestes activitats. Com a exemple pot servir aquest llistat:

Textos que conten
Reportatge, testimoniatge, anècdota...

Textos que descriuen
Informe d'observacions, acta, llistats, descripció d'un lloc, d'una situació, d'un personatge, d'un objecte, fulletó informatiu...

Textos que expliquen
Presentació d'un objecte, article d'enciclopèdia, llibre de text, reportatge, notícia periodística...

Textos que organitzen informació o idees
Quadre, esquema, mapa conceptual, mural, maqueta...

Textos que diuen com fer
Recepta, prospecte de muntatge, consells o suggeriments, dossier de laboratori o sortida de camp, instruccions, consignes, normes d'un joc...

Textos per a convèncer o fer actuar
Anunci, cartell de promoció, text d'opinió, debat...

Textos que impliquen interaccions verbals
Entrevista, conversa, dramatització, còmic...

Textos que serveixen d'eines de referència
diccionari, atlas, catàleg, anuari, banc de dades, glossari...

Cal tenir en compte que aquests textos es poden presentar amb l'ús de llenguatges audiovisuals que, en l'àmbit de la divulgació de determinades disciplines tenen uns codis que cal reconèixer, i també cal contemplar que poden aparèixer en suport paper o digital, cosa que els confereix unes formes diferents que s'han de considerar en el procés d'aprenentatge.

En el desenvolupament de les activitats escolars el paper de la llengua oral és fonamental, cal aprendre a parlar escoltar, exposar i dialogar per aprendre. Això implica ser conscient dels principals tipus d'interacció verbal, ser progressivament competent en l'expressió i comprensió dels missatges orals que s'intercanvien utilització activa i efectiva de codis i habilitats verbals i no verbals i de les regles pròpies de l'intercanvi comunicatiu en diferents situacions. S'aprèn a llegir i comprendre millor els textos, i a escriure i reflexionar i revisar com s'escriu, s'aprèn a pensar, a partir d'unes bones interaccions orals. En això juguen un paper fonamental les preguntes, les que realitza el professorat i les que han d'aprendre a formular els nois i les noies. En la llengua parlada per aprendre, el paper central és per a qui aprèn i cal que el professorat sàpiga orientar-los perquè l'ús de les habilitats de la llengua parlada vagi generant l'hàbit de fer reflexionant sobre com es fan les coses.

En el desenvolupament d'aquesta competència juga un paper fonamental saber seleccionar i aplicar determinats propòsits o objectius a les accions pròpies de la comunicació lingüística (el diàleg, la lectura, l'escriptura, etc.). Per aprendre a fer-ho cal que en les diferents àrees curriculars es generin situacions comunicatives i projectes o tasques en la resolució dels quals calgui emprar habilitats per a representar-se mentalment, interpretar i comprendre la realitat, i organitzar i autorregular el coneixement i l'acció dotant-los de coherència.

Aquesta competència comunicativa cal que s'apliqui també en la cerca, selecció i processament de la informació provinent de tot tipus de mitjans, convencionals o digitals, i de tota mena de suport; la comprensió i la composició de missatges diferents amb intencions comunicatives o creatives diverses, i en suports diversos, així com donar coherència i cohesió al discurs i

a les pròpies accions i tasques, per resoldre les situacions pròpies de cada àmbit curricular.

A més la competència comunicativa i audiovisual inclou, evidentment, tant el llenguatge verbal com l'ús adequat dels recursos no verbals que afavoreixen la comunicació: recursos visuals, gestuals, corporals... De manera especial cal reflexionar sobre les representacions gràfiques específiques de cada construcció disciplinària.

Comprendre i saber comunicar són sabers pràctics que han de recolzar-se en el coneixement i reflexió sobre el funcionament del llenguatge i dels recursos comunicatius específics de cada àrea curricular, i impliquen la capacitat de prendre el llenguatge com objecte d'observació i anàlisi. En aquesta línia pot ser de gran ajut les precisions que sobre la competència comunicativa es fan en el currículum de les àrees de llengua, apartat en què totes les àrees són competents i que en la de llengua s'ha desenvolupat d'una manera més detallada i precisa. Els continguts que apareixen en aquests apartats del currículum, pròpiament, s'han de tenir presents, amb les seves especificitats, en tots i cadascun d'ells.

Expressar i interpretar diferents tipus de discurs adequats a la situació comunicativa, finalitat d'aprenentatge i en diferents contextos socials i culturals, implica el coneixement de la diversitat cultural i el de regles de funcionament de la diversitat lingüística així com de les estratègies necessàries per a interactuar d'una manera adequada. Amb distint nivell de domini i formalització -especialment en l'escriptura- aquesta competència significa poder comunicar-se en algunes d'elles i, amb això, s'afavoreix l'accés a més i diverses fonts d'informació, comunicació i aprenentatge. El coneixement d'altres llengües i cultures dóna una obertura cap a l'altre que és clau per al desenvolupament d'una societat solidària i que s'enriqueix amb las aportacions de tots els seus ciutadans i ciutadanes.

Perquè, a més, la competència comunicativa, també és imprescindible per adoptar decisions i cohesionar; acceptar i realitzar crítiques amb esperit constructiu; posar-se en el lloc dels altres de manera empàtica; respectar opinions diferents a les pròpies amb sensibilitat i esperit crític; desenvolupar l'autoestima i la confiança en un mateix o mateixa; treballar en grup de manera cooperativa. Comunicar-se i conversar són accions que suposen habilitats per a establir vincles i relacions constructives amb els altres i amb l'entorn, i apropar-se a noves cultures, que adquireixen consideració i respecte en la mesura en què es coneixen. Per això, la competència de comunicació lingüística està present en la capacitat efectiva de conviure i de resoldre conflictes.

En síntesi, el desenvolupament de la competència lingüística i audiovisual suposa el diferent domini de llengües, tant oralment com per escrit, en múltiples suports i amb el complement dels llenguatges audiovisuals en varietat de contextos i finalitats, com a eina per aprendre a aprendre.

Competència artística i cultural

La competència artística i cultural és un complement necessari de la competència comunicativa i com a tal, cabdal per al desenvolupament de la ciutadania, crítica i solidària, de la nova societat del segle XXI. Aquesta competència suposa conèixer, comprendre, apreciar i valorar críticament diferents manifestacions culturals i artístiques, tradicionals o no, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi i considerar-les com a part del patrimoni dels pobles. A més, és saber crear amb paraules, amb el propi cos, amb tota mena de materials, suports i eines tecnològiques, tant individualment com col·lectiva les representacions i anàlisi de la realitat que facilitin l'actuació de la persona per viure i conviure en societat. Tot i que es pot relacionar especialment amb àrees i matèries de l'educació artística, d'alguns camps de les ciències socials o la literatura, és una competència interdisciplinària que cal tenir en compte i desenvolupar en les activitats de totes les àrees i en la vida del centre escolar.

Apreciar el fet cultural en general, i el fet artístic en particular, porta implícit disposar d'aquells coneixements, habilitats i actituds que permeten accedir a les seves diferents manifestacions, així com habilitats de pensament, perceptives i comunicatives, sensibilitat i sentit estètic per a poder comprendre-les, valorar-les, emocionar-se i gaudir-les.

Aquesta competència implica posar, en joc habilitats de pensament divergent i convergent, ja que comporta elaborar idees i sentiments propis i aliens; trobar fonts, formes i vies de comprensió i expressió; planificar, avaluar i ajustar els processos creatius necessaris per aconseguir uns resultats, ja sigui en l'àmbit personal com en l'acadèmic. Es tracta, per tant, d'una competència que facilita tant expressar-se i comunicar-se com percebre, representar, comprendre i enriquir-se amb diferents realitats i produccions del món de l'art i de la cultura considerat en el sentit més ampli del terme.

Requereix posar en funcionament la iniciativa, la imaginació i la creativitat per expressar-se mitjançant codis artístics i, en la mesura que les activitats culturals i artístiques suposen en moltes ocasions un treball col·lectiu, disposar, d'habilitats de cooperació per contribuir a la consecució, d'un resultat final, i tenir consciència de la importància de donar suport i apreciar les iniciatives i contribucions alienes.

La competència creativa artística i cultural ha de mobilitzar, també, el coneixement bàsic de les principals tècniques, recursos i convencions dels diferents llenguatges artístics, així com de les obres i manifestacions més destacades del patrimoni cultural, de manera especial el de la cultura tradicional. A més comporta identificar la importància representativa, expressiva i comunicativa que els factors estètics han tingut i tenen en la vida quotidiana de la persona i de les societats.

Implica igualment una actitud d'estima de la creativitat implícita en l'expressió d'idees, experiències o sentiments a través de diferents mitjans artístics, com la música, la literatura, les arts visuals i escèniques, o de les diferents formes que adquireixen les anomenades arts populars. Exigeix també valorar la llibertat

d'expressió, el dret a la diversitat cultural; la importància del diàleg intercultural i la realització d'experiències artístiques compartides.

En síntesi, el conjunt de destreses que configuren aquesta competència es refereix: a l'ús d'aquells recursos de l'expressió i representació que faciliten la realització de les creacions individuals i socials; al coneixement bàsic de les diverses manifestacions culturals i artístiques i l'habilitat per apreciar i gaudir amb l'art i d'altres manifestacions culturals; a l'aplicació d'habilitats de pensament divergent i de treball col·laboratiu; a una actitud oberta, respectuosa i crítica cap a la diversitat d'expressions artístiques i culturals; al desig i voluntat de cultivar la pròpia capacitat estètica i creadora; i, finalment a un interès per participar en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat, com de les altres comunitats i cultures, de manera especial aquelles a les quals pertanyen persones de l'entorn del centre educatiu.

Les competències metodològiques

Les competències metodològiques focalitzen determinats aspectes que són comuns a la competència comunicativa, fa referència a desenvolupar mètodes de treball eficaços i adequats a les situacions escolars i a l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació per a la resolució de problemes que es plantegin en diferents situacions i entorns. Es tracta, en essència, de competències per convertir la informació en coneixement eficaç per guiar les accions, per tant, amb el raonament i l'esperit crític, amb la capacitat d'organitzar-se en les feines i també amb determinades actituds com el sentit de la responsabilitat i la disciplina, la perseverança i el rigor en la realització dels treballs. Amb això es potencia l'interès i el plaer pel treball realitzat, cosa que posa les bases per aconseguir l'objectiu d'aprendre a aprendre al llarg de la vida.

Parlem de tres competències metodològiques: a) la del tractament de la informació i competència digital; b) la matemàtica, que se centra en un àmbit concret d'aquest tractament; i c) la competència per aprendre a aprendre, que es planteja el pilotatge global per aprendre al llarg de tota la vida.

Tractament de la informació i competència digital

La competència en el tractament de la informació incorpora diferents habilitats, que van des de l'accés a la informació fins a la seva transmissió, tot usant distints suports, incloent-hi la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació com element essencial per informar-se, aprendre i comunicar-se. Per això és una competència transversal que cal atendre i particularitzar en cadascuna de les àrees curriculars. No hi ha un tractament de la informació al marge dels continguts específics de les àrees i, per contra, el desenvolupament realitzat en una àrea pot ser transferit a les altres si el professorat fa activitats explícites de transferència. També cal tenir present que hi ha factora personals (estils d'aprenentatge) i socioculturals que poden determinar la manera

d’accedir i processar la informació i que, per tant, el professorat haurà de ser sensible a la diversitat de maneres de fer amb què es pot trobar. A més la comunicació d’aquesta diversitat pot donar pistes a altres nois i noies de com procedir en el desenvolupament d’aquesta competència. No solament cal respectar aquesta diversitat, sinó que pot ser una eficaç eina d’aprenentatge.

Aquesta competència es desenvolupa en la cerca, captació, selecció, registre i processament de la informació, amb l’ús de tècniques i estratègies diverses segons la font i els suports que s'utilitzin (oral, imprès, audiovisual, digital). Requereix el domini de llenguatges específics bàsics (textual, numèric, icònic, visual, gràfic i sonor) i de les seves pautes de decodificació i transferència, així com aplicar en distintes situacions i contextos el coneixement dels diferents tipus d'informació, les seves fonts, possibilitats i localització, així com els llenguatges i suports més freqüents en què sol expressar-se.

Transformar la informació en coneixement exigeix destreses de raonament per organitzar-la, relacionar-la, analitzar-la, sintetitzar-la i fer inferències i deduccions de distint nivell de complexitat; en definitiva, comprendre-la i integrar-la en els esquemes previs de coneixement. Significa, així mateix, comunicar la informació i els coneixements adquirits emprant, de manera creativa, recursos expressius que incorporin, no solament diferents llenguatges i tècniques específiques, sinó també les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació.

L’ús reflexiu i competent d’aquestes tecnologies (la competència digital) és clau en el desenvolupament de totes les competències, però en l’àmbit del tractament de la informació té una especial rellevància ja que ajuda a extreure el màxim rendiment a partir de la comprensió de la naturalesa i manera d'operar dels sistemes tecnològics, i de l’efecte que aquests canvis tenen en el món personal i sociolaboral. La competència digital també suposa emprar les TIC com a instrument en l’ús de models de processos: matemàtics, físics, socials, econòmics o artístics; processar i gestionar adequadament informació abundant i complexa; resoldre problemes reals; prendre decisions; treballar en entorns col·laboratius ampliant els entorns de comunicació, per participar en comunitats d'aprenentatge formals i informals; i generar produccions responsables i creatives.

Per ser competent en aquest àmbit també s’han de mobilitzar estratègies d’ús davant els canvis de programari i maquinari que van sorgint, així com fer ús habitual dels recursos tecnològics disponibles per resoldre situacions reals (d'aprenentatge, treball, oci...) de manera eficient.

En síntesi, el tractament de la informació i la competència digital implica anar desenvolupant metodologies de treball que potenciïn esdevenir una persona autònoma, eficaç, responsable, crítica i reflexiva en seleccionar, tractar i utilitzar la informació i les seves fonts, en diferents suports i tecnologies; també tenir una actitud, crítica i reflexiva en la valoració de la informació disponible, contrastant-la quan calgui, i respectar les normes de conducta acordades socialment per regular l’ús de la informació i les seves fonts en els distints suports.

Competència matemàtica

La competència matemàtica és necessària en la vida personal, escolar i social, ja que sovint cal analitzar, interpretar i valorar informacions de l'entorn i l'ús de les eines matemàtiques pot ser un instrument eficaç. Aquesta competència adquireix realitat i sentit en la mesura que els elements i raonaments matemàtics són utilitzats per enfrontar-se a aquelles situacions quotidianes, per tant, una competència que caldrà tenir en compte en totes les àrees del currículum i activitats d'aprenentatge.

La competència matemàtica implica l'habilitat per comprendre, utilitzar i relacionar els números, les seves operacions bàsiques, els símbols i les formes d'expressió i raonament matemàtic, tant per produir i interpretar distints tipus d'informació, com per ampliar el coneixement sobre aspectes quantitatius i espacials de la realitat, i per entendre i resoldre problemes i situacions relacionats amb la vida quotidiana i el coneixement científic i el món laboral i social.

És a dir, la competència matemàtica implica el coneixement i maneig dels elements matemàtics bàsics (distints tipus de números, mesures, símbols, elements geomètrics, etc.) en situacions reals o simulades de la vida quotidiana; elaborar la informació a través d'eines matemàtiques (mapes, gràfics...) per poder-la interpretar; posar en pràctica processos de raonament que condueixin a la solució de problemes o a la obtenció de la informació. Aquests processos permeten aplicar la informació a una major varietat de situacions i contextos, seguir cadenes argumentals identificant les idees fonamentals, i estimar i jutjar la lògica i validesa d'argumentacions i informacions.

Forma part de la competència matemàtica l'habilitat per analitzar, interpretar i expressar amb claredat i precisió informacions, dades i argumentacions. Suposa, també, seguir determinats processos de pensament (com la inducció i la deducció, entre altres) i aplicar alguns algoritmes de càlcul o elements de la lògica, fet que condueix a identificar la validesa dels raonaments i valorar el grau de certesa associat als resultats derivats dels raonaments vàlids.

També implica una disposició favorable i de progressiva seguretat i confiança vers la informació i les situacions (problemes; incògnites, etc.) que contenen elements i suports matemàtics, així com en la seva utilització quan la situació ho aconsella, basades en el respecte i el gust per la certesa i en la recerca per mitja del raonament.

L'assoliment d'aquesta competència s'aconsegueix en la mesura que els coneixements, les habilitats i actituds matemàtics s'apliquen de manera espontània a una amplia varietat de situacions, provinents d'altres camps de coneixement i de la vida quotidiana, la qual cosa augmenta la possibilitat real de seguir aprenent al llarg de la vida, tant en l'àmbit escolar o acadèmic com fora d'aquest, i afavoreix la participació efectiva en la vida social.

Competència d’aprendre a aprendre

Aprendre a aprendre implica disposar d'habilitats per aconduir el propi aprenentatge i, per tant, ésser capaç de continuar aprenent de manera cada vegada més eficaç i autònoma d'acord amb els propis objectius i necessitats. És la competència metodològica que, d’alguna manera, guia les accions i el desenvolupament de totes les altres competències bàsiques.

Aquesta competència té dues dimensions fonamentals. D'una banda, l’adquisició de la consciència de les pròpies capacitats (intel·lectuals; emocionals, físiques), del procés i les estratègies necessàries per a desenvolupar-les, així com del que es pot fer amb ajuda d'altres persones o recursos. D'una altra banda, disposar d'un sentiment de competència personal, que redunda en el desenvolupament de les actituds, la motivació, la confiança en un mateix i el gust d'aprendre.

Significa ser conscient del que se sap i del que cal aprendre, de com s’aprèn, i de com es gestionen i controlen de forma eficaç els processos d'aprenentatge, optimitzant-los i orientant-los a satisfer objectius personals. Requereix conèixer les pròpies potencialitats i carències, traient profit de les primeres i tenint motivació i voluntat per superar les segones des d'una expectativa d’èxit, augmentant progressivament la seguretat per afrontar nous reptes d'aprenentatge.

Per això, comporta tenir consciència i regulació conscient d'aquelles capacitats que entren en joc en l’aprenentatge: l’atenció, la concentració, la memòria, la comprensió i l’expressió lingüística, entre d'altres. També es planteja l’ús de tècniques facilitadores d’aquest autocontrol com les bases d’orientació, els plans de treball, i obtenir-ne un rendiment màxim i personalitzat amb l’ajut de diferents estratègies i tècniques d'estudi, de treball cooperatiu i per projectes, de resolució de problemes, de planificació i organització d'activitats i temps de forma efectiva.

Implica també la gestió del pensament creatiu, la curiositat de plantejar-se i formular preguntes, identificar i manegar la diversitat de respostes possibles davant una mateixa situació o problema utilitzant diverses estratègies i metodologies que permetin afrontar la presa de decisions, racionalment i crítica, amb la informació disponible.

Inclou, a més, habilitats per obtenir informació - tant individualment com en col·laboració- i, molt especialment, per transformar-la en coneixement propi, relacionant i integrant la nova informació amb els coneixements previs i amb la pròpia experiència personal i sabent aplicar els nous coneixements i capacitats en situacions semblants i contextos diversos.

Aquesta competència requereix plantejar-se fites assolibles a curt, mitja i llarg termini i complir-les, elevant els objectius d'aprenentatge de forma progressiva i realista. Alhora suposa el control de l’assoliment d’aquestes fites, amb la

reformulació de les activitats per adequar les seves accions a les fites preteses. Fa necessària també la perseverança en l'aprenentatge, des de la seva valoració com un element que enriqueix la vida personal i social i que és, per tant, mereixedor de l'esforç que requereix. Comporta ser capaç d'autoavaluar-se i autorregular-se, responsabilitat i compromís personal, saber administrar l'esforç, acceptar les errades i aprendre de i amb els altres.

En síntesi, aprendre a aprendre implica la consciència, gestió i control de les pròpies capacitats i coneixements des d'un sentiment de competència o eficàcia personal, i inclou tant el pensament estratègic, com la capacitat de cooperar, d'autoavaluar-se, i el maneig eficient d'un conjunt de recursos i tècniques de treball intel·lectual, i tot això es desenvolupa per mitja d'experiències d'aprenentatge conscients i gratificants, tant individuals com col·lectives.

Competència personal

La competència personal està vinculada al desenvolupament i a l'afirmació de la identitat personal i es tradueix en afirmar els seus propis valors i autonomia, però també en actituds d'obertura, flexibilitat i de compromís vers els altres. Aquest aprenentatge implica, d'una banda, fer-se com cadascú desitja i, de l'altra, usar la pròpia manera de ser per a desenvolupar-se en les situacions que l'àmbit escolar i la pròpia vida li plantegen.

L'estructuració de la identitat és un procés que comença prenent consciència del lloc que ocupa en la seva família i integrant els valors del seu entorn més proper. En arribar a l'escola, cal que el nois i les noies, tot reconeixent les seves eleccions, les seves opinions i els seus propis valors, acceptin la diferència i s'obrin a la diversitat. Cal treballar l'autoconeixement, la construcció i acceptació de la pròpia identitat, la regulació de les emocions, l'autoexigència, el pensament crític, i el desenvolupament d'hàbits responsables.

Cada noia i noi ha de configurar de forma conscient i autònoma la seva pròpia biografia, d'acord amb les seves voluntats i amb tots els referents culturals i històrics disponibles del seu entorn.

Tots els àmbits d'aprenentatge contribueixen a desenvolupar la identitat personal, social o cultural de l'alumne posant-lo en contacte amb universos de coneixement variats, ampliant els seus horitzons, mobilitzant les seves facultats, incitant-ho a pronunciar-se sobre els grans debats que animen la societat, perquè així construeixi la seva identitat.

Competència d'autonomia i iniciativa personal

Aquesta competència, en l'àmbit de les competències bàsiques, es refereix, d'una banda, a l'adquisició de la consciència i aplicació d'un conjunt de valors i actituds personals interrelacionades, com la responsabilitat, la perseverança, el coneixement de si mateix i l'autoestima, la creativitat, l'autocrítica, el control

emocional, la capacitat d'elegir, de calcular riscos i d'afrontar els problemes, així com la capacitat de demorar la necessitat de satisfacció immediata, d'aprendre de les errades i d'assumir riscos.

De l'altra banda, remet a la capacitat d'elegir amb criteri propi, d'imaginar projectes, i de portar endavant les accions necessàries per desenvolupar les opcions i plans personals -en el marc de projectes individuals o col·lectius responsabilitzant-se, tant en l'àmbit personal, com en el social i laboral.

Suposa poder transformar les idees en accions, és a dir, proposar-se objectius i planificar i portar a terme projectes individuals o col·lectius. Requereix, per tant, poder reelaborar els plantejaments previs o elaborar noves idees, buscar solucions i portar-les a la pràctica. A més, analitzar possibilitats i limitacions, conèixer les fases de desenvolupament d'un projecte, planificar, prendre decisions, actuar, avaluar el que s'ha fet i autoavaluar-se, extreure'n conclusions i valorar les possibilitats de millora.

Exigeix, per tot això, tenir una visió estratègica dels reptes i oportunitats que ajudi a identificar i complir objectius i a mantenir la motivació per aconseguir l'èxit en les tasques començades, amb una sana ambició personal, acadèmica i professional. Igualment ser capaç de posar en relació l'oferta acadèmica, laboral o d'oci disponible, amb les capacitats, desitjos i projectes personals.

A més, comporta una actitud positiva cap el canvi i la innovació que pressuposa flexibilitat de plantejaments, podent comprendre aquests canvis' com a oportunitats, adaptar-s'hi críticament i constructiva, afrontar els problemes i trobar solucions en cada un dels projectes vitals que s'emprenen.

En la mesura que l'autonomia i la iniciativa personal involucra sovint altres persones, aquesta competència obliga a disposar d'habilitats socials per a relacionar-se, cooperar i treballar en equip: posar-se en el lloc de l'altre, valorar les idees dels altres, dialogar i negociar, l'assertivitat per fer saber adequadament als altres les pròpies decisions, i treballar de forma cooperativa i flexible.

Una altra dimensió important d'aquesta competència, molt relacionada amb aquesta vessant més social, està constituïda per aquelles habilitats i actituds relacionades amb el lideratge de projectes, que inclouen la confiança en un mateix, l'empatia, l'esperit de superació, les habilitats per al diàleg i la cooperació, l'organització de temps i tasques, la capacitat d'afirmar i defensar drets o l'assumpció de riscos.

En síntesi, l'autonomia i la iniciativa personal impliquen ser capaç d'imaginar, emprendre, desenvolupar i avaluar accions o projectes individuals o col·lectius amb creativitat, confiança, responsabilitat i sentit crític.

Les competències específiques centrades en conviure i habitar el món

Després de parlar de les competències transversals es passa ara a un àmbit més concret: el d'aprendre a conviure i habitar el món, fonamental per tal que els ciutadans i ciutadanes esdevinguin membres actius en una societat democràtica i participativa.

Aprendre a conviure implica tenir en compte l'enriquiment que proporcionen les relacions socials i, en especial, el diàleg intergeneracional i valorar les aportacions, manifestacions i produccions culturals en la seva diversitat i pluralitat de gènere, temps i espai, com a part del patrimoni cultural de la humanitat.

Aprendre a habitar el món requereix la comprensió per part de l'alumnat de la realitat que l'envolta, que es reconegui en la . seva pertinença al grup i la societat, que interactuï amb l'entorn i es comprometi ala seva millora.

Els coneixements escolars han de permetre a cada alumne comprendre i interpretar el món en què viu i la construcció progressiva de la humanitat. L'educació escolar ha contemplar els "problemes" que tot ciutadà i ciutadana ha d'aprendre a administrar i solucionar: l'educació científica i tecnològica i l'educació per a la salut, per al medi ambient i per al desenvolupament sostenible; l'educació social i per a la ciutadania.

La conscienciació per la pertinença social i comunitària, el coneixement dels valors en què es fonamenta la societat democràtica i dels drets humans el respecte per la diversitat, el desenvolupament d'habilitats socials, el funcionament participatiu de la institució escolar, el treball en equip, l'ús del diàleg en la resolució de conflictes, el plantejament crític dels hàbits de consum dels estils de vida, el desenvolupament de projectes en comú, afavoreixen la cohesió social, i l'actitud responsable i participativa de les noies i els nois envers la comunitat escolar i l'àmbit local.

Del que s'acaba de dir se'n dedueixen dues competències molt estretament relacionades: la competència en el coneixement i la interacció amb el món físic i la competència social i ciutadana.

Competència en el coneixement i la interacció en el món físic

Aquesta competència mobilitza els sabers escolars que li han de permetre comprendre la societat i el món en què viu i creix, fa que l'alumnat superi la simple acumulació d'informacions per interpretar i apropiar-se dels coneixements sobre els fets i els processos, per predir conseqüències i dirigir reflexivament les accions per a la millora i preservació de les condicions de vida pròpia, les de las altres persones i les de la resta dels éssers vius. En definitiva, actualitza el conjunt de competències humanes per fer un ús responsable dels recursos naturals, tenir cura del medi ambient, realitzar un consum racional i responsable i protegir la salut individual i col·lectiva com elements clau de la qualitat de vida de les persones.

Per fer-ho, cal interpretar la realitat i aplicar conceptes i principis propis dels diferents camps del saber que donin sentit als fenòmens de la vida, l'adequada percepció de l'espai físic en el qual es desenvolupen la vida i l'activitat humana, tant a gran escala com en l'entorn immediat. Finalment, en aquesta competència cal tenir en compte l'habilitat per a interactuar en l'entorn més proper: moure's en ell i resoldre problemes en què intervinguin els objectes i la seva posició.

El coneixement i la interacció amb el món físic és una competència interdisciplinària en tant que implica habilitats per desenvolupar-se adequadament, amb autonomia i iniciativa personal en àmbits de la vida i del coneixement molt diversos (salut, activitat productiva, consum, ciència, processos tecnològics, etc.) i per interpretar el món, la qual cosa exigeix l'aplicació, dels conceptes i principis bàsics que permeten l'anàlisi dels fenòmens des dels diferents camps de saber involucrats. També duu implícit ser conscient de la influència que té la presència de les persones en l'espai, el seu assentament, les modificacions que introdueixen i els paisatges resultants, així com la importància que tots els éssers humans es beneficien del desenvolupament i que aquest procuri la conservació dels recursos i la diversitat natural, i es mantingui la solidaritat global i intergeneracional.

Aquesta competència, i partint del coneixement del cos humà, de la naturalesa i de la interacció dels homes i les dones amb ella, permet argumentar racionalment les conseqüències d'uns i altres modes de vida, i adoptar una disposició a una vida física i mental saludable en un entorn natural i social també saludable. Així mateix, suposa considerar la doble dimensió -individual i col·lectiva- de la salut, i mostrar actituds de responsabilitat i respecte envers els altres i envers un mateix.

També incorpora l'aplicació d'algunes nocions, conceptes científics i tècnics, i de teories científiques bàsiques prèviament compreses. Això implica l'habilitat progressiva per posar en pràctica els processos i actituds propis de l'anàlisi sistemàtica i d'indagació científica: identificar i plantejar problemes rellevants; realitzar observacions directes i indirectes amb consciència del marc teòric o interpretatiu que les dirigeix: formular preguntes; localitzar, obtenir, analitzar i representar informació qualitativa i quantitativa; plantejar i contrastar solucions temptatives o hipòtesis; realitzar prediccions i inferències de distint nivell de complexitat; i identificar el coneixement disponible, teòric i empíric, necessari per respondre a les preguntes científiques, i per obtenir, interpretar i avaluar i comunicar conclusions en diversos contextos (acadèmic, personal i social).

Aquesta competència proporciona, a més, destreses associades a la planificació i maneig de solucions tècniques seguint criteris d'economia, eficàcia i sostenibilitat, per satisfer les necessitats de la vida quotidiana i del món laboral. Suposa així mateix demostrar esperit crític en l'observació de la realitat i en l'anàlisi dels missatges informatius i publicitaris, així com uns hàbits de consum responsable en la vida quotidiana. Implica també la diferenciació i valoració del coneixement científic al costat d'altres formes de coneixement, i la utilització de valors i criteris ètics associats a la ciència i al desenvolupament tecnològic.

En definitiva, aquesta competència suposa el desenvolupament i aplicació del pensament cientificotècnic per interpretar la informació que es rep i per predir i prendre decisions amb iniciativa i autonomia en un món en què els avenços que es van produint en els àmbits científic i tecnològic són molt ràpids i tenen una influencia decisiva en la vida de les persones, la societat i el món natural.

En coherència amb tot el dit en els paràgrafs anteriors, són parts d'aquesta competència bàsica l'ús responsable dels recursos naturals, la cura del medi ambient, el consum racional; responsable, i la protecció de la salut individual i col·lectiva com elements clau de la qualitat de vida de les persones.

Competència social i ciutadana

Aquesta competència fa possible comprendre la realitat social en què es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural, així com comprometre's a contribuir en la seva millora. Sí bé aquesta competència manté vincles més estrets amb les àrees de ciències socials i d'educació per a la ciutadania, mobilitza recursos d'altres àrees del currículum.

La competència social i ciutadana integra coneixements, habilitats i actituds que permeten participar, prendre decisions, triar com comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les eleccions i decisions adoptades. S'orienta cap a un model de persona que pugui ser un element actiu en la construcció d'una societat democràtica, solidària i tolerant, i compromès a contribuir en la seva millora.

Globalment suposa utilitzar el coneixement sobre l'evolució i organització de les societats i sobre els trets i valors del sistema democràtic, així com utilitzar el judici moral per a triar i prendre decisions, i exercir activament i responsablement els drets i deures de la ciutadania.

Entre les habilitats d'aquesta competència destaquen conèixer-se i valorar-se; saber comunicar-se en distints contextos; expressar les pròpies idees i escoltar les alienes; ser capaç de posar-se en enlloc de l'altre i comprendre el seu punt de vista, encara que sigui diferent del propi; i prendre decisions en els distints nivells de la vida comunitària, valorant conjuntament els interessos individuals i els del grup. A més, implica la valoració de les diferències, la diversitat i la pluralitat, i alhora el reconeixement de la igualtat de drets entre els diferents col·lectius, en particular, entre homes i. dones. Igualment la pràctica del diàleg i de la negociació per arribar a acords com a forma de resoldre els conflictes, tant en l'àmbit individual com en el social.

La. dimensió ètica de la competència social i ciutadana comporta ser conscient dels valors de l'entorn, avaluar-los i reconstruir-los afectiva i racionalment per crear progressivament un sistema de valors propi i comportar-se en coherència amb ells en afrontar una decisió o un conflicte. Això suposa entendre que no tota posició personal és ètica, si no està basada en el respecte a principis o valors universals com els que conté la Declaració dels Drets Humans.

La vessant social d'aquesta competència suposa utilitzar el coneixement sobre l'evolució i organització de les societats i sobre els trets i valors del sistema democràtic, així com utilitzar el judici moral per elegir i prendre decisions i exercir activa i responsablement els drets i deures de la ciutadania.

Afavoreix també la comprensió de la realitat històrica i social del món la seva evolució els seus assoliments i problemes. La comprensió crítica de la realitat exigeix experiència, coneixements i consciència de l'existència de distintes perspectives en analitzar aquesta realitat. Comporta recórrer a l'anàlisi multicausal i sistèmic per jutjar els fets i problemes socials i històrics, i per reflexionar sobre ells de manera global i crítica, així com realitzar raonaments crítics i lògicament vàlids sobre situacions reals i dialogar per millorar col·lectivament la comprensió de la realitat.

Significa alhora entendre els trets de les societats actuals, la seva creixent pluralitat i el seu caràcter evolutiu, a més de demostrar interès i comprensió de l'aportació que les diferents cultures han fet a l'evolució i progrés de la humanitat, i disposar d'un sentiment comú de pertinença a la societat on es viu. En definitiva, mostrar un sentiment de ciutadania global compatible amb la identitat local.

Formen part fonamental d'aquesta competència aquelles habilitats socials que permeten saber que els conflictes de valors i interessos formen part de la convivència, resoldre'ls amb actitud constructiva i prendre decisions amb autonomia emprant, tant els coneixements sobre la societat com: una escala de valors construïda per mitja de la reflexió crítica i el diàleg en el marc dels patrons culturals bàsics de cada regió, país o comunitat.

La vessant de ciutadania d'aquesta competència implica l'exercici de la ciutadania activa i integradora que exigeix el coneixement i comprensió dels valors en que s'assenten els estats i societats democràtics, dels seus fonaments, maneres d'organització i funcionament. Permet reflexionar críticament sobre els conceptes de democràcia, llibertat, solidaritat, corresponsabilitat, participació i ciutadania, amb particular atenció als drets i deures reconeguts en les declaracions internacionals, en la Constitució espanyola i en la legislació autonòmica, així com a la seva aplicació per part de diverses institucions, i mostrar un comportament coherent amb els valors democràtics, que a la vegada comporta disposar d'habilitats com la presa de consciència dels propis pensaments, valors, sentiments i accions, i llur control i autorregulació.

L'exercici de la ciutadania implica disposar d'habilitats per participar activament i plena en la vida cívica, significa construir, acceptar i practicar normes de convivència d'acord amb els valors democràtics, exercir els drets, llibertats, responsabilitats i deures cívics, i defensar els drets dels altres.

En síntesi, aquesta competència suposa comprendre la realitat social en què es viu, afrontar la convivència i els conflictes emprant el judici ètic basat en els valors i pràctiques democràtiques, i exercir la ciutadania, actuant amb criteri

propi, contribuint a la construcció de la pau i la democràcia, i mantenint una actitud constructiva, solidària i responsable davant el compliment dels drets i obligacions cíviques.

1.1 Desenvolupament de les competències bàsiques

El desenvolupament competencial implica la capacitat d'utilitzar els coneixements i habilitats, de manera transversal i interactiva, en contextos i situacions que requereixen la intervenció de coneixements vinculats a diferents sabers, cosa que implica la comprensió, la reflexió i el discerniment tenint en compte la dimensió social de cada situació.

Per avançar en l'assoliment de les competències bàsiques és fonamental emmarcar els processos d'ensenyament i d'aprenentatge entorn als quatre eixos següents:

- Aprendre a ser i actuar de manera autònoma.
- Aprendre a pensar i comunicar
- Aprendre a descobrir i tenir iniciativa
- Aprendre a conviure i habitar el món

Aprendre a **ser i actuar de manera autònoma** per tal que cadascú construeixi la seva pròpia manera de ser i utilitzi aquesta manera de ser per a desenvolupar-se en les situacions que l'àmbit escolar i la pròpia vida li plantegen. Treballar l'autoconeixement, la construcció i l'acceptació de la pròpia identitat, la regulació de les emocions, l'autoexigència i el desenvolupament d'estratègies d'aprenentatge, del pensament crític i d'hàbits responsables és essencial per a aprendre a ser i actuar de manera autònoma.

Aprendre a **pensar i comunicar** per tal d'afavorir la comprensió significativa de les informacions i la construcció de coneixements cada vegada més complexos. Cercar i gestionar informació provinent de diferents fonts i diferents suports, utilitzar diferents tipus de llenguatges (verbal, escrit, visual, corporal, digital….) en la comunicació d'informacions, sentiments i coneixements, treballar de manera cooperativa i ser conscient dels propis aprenentatges afavoreix la construcció del coneixement i el desenvolupament del pensament propi.

Aprendre a **descobrir i tenir iniciativa** per tal de potenciar la utilització dels coneixements de què es disposa per a interpretar la realitat, establir diàlegs interactius sobre fets i situacions, afavoreix la construcció de coneixements més significatius i cada vegada més complexos, i el compromís per a implicar-se en processos de millora. Explorar, experimentar, formular preguntes i verificar hipòtesis, planificar i desenvolupar projectes, cercar alternatives esdevenen elements clau en els processos de formació de l'alumnat.

1.2 Aprendre a **conviure i habitar el món** per tal que els nois i noies esdevinguin ciutadans i ciutadanes actius en una societat democràtica i participativa. La conscienciació per la pertinença social i comunitària, el

respecte per la diversitat, el desenvolupament d'habilitats socials, el funcionament participatiu de la institució escolar, el treball en equip, la gestió positiva dels conflictes, el desenvolupament de projectes en comú, afavoreixen la cohesió social i la formació de persones compromeses i solidàries.

Annex 2
CURRÍCULUM DE L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

Recordar que s'ha d'incloure el curriculum de "Historia i cultura de les religions"

Annex 3

L'assignació horària global de les matèries dels tres primers cursos de l'educació secundària obligatòria és la següent:

Llengua catalana i literatura: 315 hores
Llengua castellana i literatura: 315 hores
Llengua estrangera: 315 hores
Matemàtiques: 315 hores
Ciències de la naturalesa: 350 hores
Ciències socials, geografia i història: 315 hores
Educació física: 210 hores
Educació per a la ciutadania i els drets humans: 35 hores
Educació visual i plàstica: 105 hores
Música: 105 hores
Tecnologies: 210 hores
Matèries optatives: 245 hores
Tutoria: 105 hores
Religió (voluntària): 140 hores

Quart curs

L'assignació horària de les matèries del quart curs de l'educació secundària obligatòria és la següent:

Llengua catalana i literatura: 105 hores
Llengua castellana: i literatura 105 hores
Llengua estrangera: 105 hores
Matemàtiques: 105 hores
Ciències socials, geografia i història: 105 hores
Educació ètico-cívica: 35 hores
Educació física: 70 hores
Biologia i geologia: 105* hores
Educació visual i plàstica: 105* hores
Física i química: 105* hores
Informàtica: 105* hores
Llatí: 105* hores
Música: 105* hores
Segona llengua estrangera: 105* hores
Tecnologia: 105* hores
Projecte de recerca: 35 hores
Tutoria: 35 hores
Religió (voluntària): 35 hores

* L'alumnat cursarà tres de les matèries senyalades.

Annex 4

ASSIGNACIONS HORÀRIES DE LES DIFERENTS MATÈRIES

Cursos de primer a tercer. Mitjana setmanal

Matèries	1r	2n	3r
Llengua catalana i literatura	3	3	3
Llengua castellana i literatura	3	3	3
Llengua estrangera	3	3	3
Matemàtiques	3	3	3
Ciències de la naturalesa	3	3	4
Ciències socials, geografia i història	3	3	3
Educació física	2	2	2
Música	2	-	1
Educació visual i plàstica	-	2	1
Tecnologia	2	2	2
Educació per a la ciutadania			1
Religió (opcional)	(2)	(1)	(1)
Tutoria	1	1	1
Matèries optatives	2	3	2
Total setmanal	**29**	**29**	**30**

El treball de síntesi, en cas que s'organitzi de forma extensiva, es durà a terme dins l'horari de les matèries optatives.

Quart curs. Mitjana setmanal

Matèries	4t
Llengua catalana i literatura	3
Llengua castellana i literatura	3
Llengua estrangera	3
Matemàtiques	3
Ciències socials, geografia i història	3
Educació ètico cívica	1
Educació física	2
Projecte de recerca	1
Religió (opcional)	(1)
Tutoria	1
Matèries optatives	9
Total setmanal	**30**

*L'alumnat ha de cursar tres matèries específiques a raó de tres hores setmanals d'entre les següents:

- Biologia i geologia
- Física i química
- Educació visual i plàstica
- Música
- Tecnologia
- Informàtica
- Llatí
- Segona llengua estrangera

Annex 5

Els projectes interdisciplinars o globalitzats que els centres implementin, amb l'aprovació del Consell Escolar, a l'empara de l'article 23.8 d'aquest decret, hauran de mantenir els següents mínims d'hores per matèria:

Assignació horària global de les matèries dels tres primers cursos

Llengua catalana: 300 hores
Llengua castellana: 300 hores
Llengua estrangera: 280 hores
Matemàtiques: 245 hores
Ciències de la naturalesa: 210 hores
Ciències socials, geografia i història: 210 hores
Educació física: 105 hores
Educació per a la ciutadania i els drets humans: 35 hores
Educació visual i plàstica: 105 hores
Música: 105 hores
Tecnologies: 140 hores
Religió (voluntària): 140 hores

Assignació horària mínima de les matèries de quart curs

Llengua catalana: 105 hores
Llengua castellana: 105 hores
Llengua estrangera: 90 hores
Matemàtiques: 90 hores
Ciències socials, geografia i història: 70 hores
Educació ètico-cívica: 35 hores
Educació física: 35 hores
Biologia i geologia: 70* hores
Educació visual i plàstica: 70* hores
Física i química: 70* hores
Informàtica: 70* hores
Llatí: 70* hores
Música: 70* hores
Segona llengua estrangera: 70* hores
Tecnologia: 70* hores
Religió (voluntària): 35 hores

* L'alumnat cursarà tres de les matèries senyalades.

Cada curs tindrà el màxim d'hores setmanals que estableix l'article 11.1.